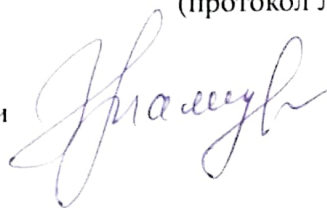

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет біологічний
Кафедра екології

Затверджено
на засіданні кафедри екології
біологічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 8 від 09.02.2022 р.)

Завідувач кафедри

Звенислав МАМЧУР

Силабус із навчальної дисципліни
СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ,
що викладається в межах ОПП «Екологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів з спеціальності 101 Екологія

Львів 2022

Назва курсу	Стратегія розвитку заповідних територій
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	біологічний факультет, кафедра екології
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, вул.Саксаганського, 1
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	спеціальності 101 – Екологія
Викладачі курсу	д.б.н., проф. Капрусь Ігор Ярославович
Контактна інформація викладачів	kaprus63@gmail.com ihor.kaprus@lnu.edu.ua vlochkovyjak@ukr.net
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі онлайн консультації через ZOOM, Teams, Viber або подібні ресурси. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту або Viber викладача або дзвонити.
Інформація про курс	Дисципліна « Стратегія розвитку заповідних територій » є вибірковою компонентою ОПП «Екологія» зі спеціальності 101 – Екологія для бакалаврів, яка викладається в 8 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Заповідна справа і стратегія розвитку заповідних територій (СРЗТ), як галузь науково-практичної діяльності людини, покликані виконувати завдання збереження в природному стані як окремих компонентів природи (представників тваринного і рослинного світу), так і цілісних природних ландшафтів із притаманними їм природним колообігом речовин і енергії, на спеціально виділених територіях. Основне завдання СРЗТ в сучасному розумінні – забезпечення збереження і відновлення біотичного і ландшафтного різноманіття за рахунок розширення мережі існуючих природно-заповідних об'єктів та впровадження передових методів охорони природи. Дисципліна " Стратегія розвитку заповідних територій " спрямована на отримання студентами знань щодо теоретичних засад та сучасних практичних підходів до покращення діяльності існуючих і створення нових заповідних об'єктів в Україні та світі.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни « Стратегія розвитку заповідних територій » є ознайомити студентів із основами науково-теоретичних, правових, організаційних, управлінських та інших засад заповідної справи як в Україні, так і за кордоном; опанувати сучасні методи охорони природи; оволодіти понятійно-термінологічним апаратом; навчитися застосовувати теоретичні знання, набуті упродовж навчання, в професійній діяльності; підготувати студентів до вирішення актуальних природоохоронних проблем; навчити їх застосовувати сучасні екологічні знання в природоохоронній діяльності, а також планувати та організовувати наукові дослідження під час роботи в сфері охорони природи . Основними завданнями вивчення дисципліни є сформувати у студентів систему знань з питань охорони природи, понять, об'єктів і територій природно-заповідного фонду, їх класифікації; природоохоронних підзаконних актів та міжнародних угод і конвенцій, ратифікованих Україною. Надати відомості про Червону

	<p>книгу України, міжнародні червоні списки, а також Зелену книгу України. Надати інформацію про найвідоміші та найвизначніші території ПЗФ України та регіону.</p> <p>У результаті курсу студенти повинні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розвинути та поглибити знання про теоретико-методологічні засади екологічної науки та практики охорони природи; • вивчити основні напрямки наукових досліджень щодо проблем охорони природи; • оволодіти методами планування і організації об'єктів природно-заповідного фонду; • закріпити навички, пов'язані з визначенням територій і об'єктів, цінних з природоохоронного огляду; розробленням алгоритму обґрунтування засад для створення об'єктів ПЗФ; • оволодіти сучасними методами та передовим досвідом охорони природи;
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Андронов В.А., Варивода Є.О., Тітенко Г.В. Заповідна справа: Навч. Посіб. – Х.: НЦУЗУ, 2013. 204 с. 2. Гнатів П. С., Капрусь І.Я., Хірівський П.Р. та ін. Екологія та середовищезнавство як науки і спеціальності. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Сер. Біол. 2019. № 2, 76. С. 64-71. 3. Гринчишин Н.М. Природно-заповідна справа: навч. посіб. Львів: ЛДУБЖД, 2008. 224 с. 4. Заповідна справа в Україні: Навчальний посібник. / За загальною редакцією М.Д. Гродзинського, М.П. Стеценка. – К.: 2003. 306 с. 5. Євтушенко М.Ю., Хижняк М.І. Методологія та організація наукових досліджень [Навчальний посібник]. Київ: Центр учбової літератури. 2021. 350 с. 6. Капрусь І.Я., Гоблик К.М. Екологічна та соціологічна оцінка ґрунтів Закарпатської низовини за угрупованнями колембол. Наукові записки Державного природознавчого музею. Львів, 2015. Вип. 31. С. 45–58. 7. Природно-заповідний фонд України: території та об'єкти загальнодержавного значення / Гол. ред. К.М. Ситник. К. : ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2009. 332с. 8. Царик Л.П. Географічні засади формування і розвитку регіональних природоохоронних систем : монографія / Л.П. Царик. –Тер-нопіль: «Підручники і посібники», 2009. 320 с. 9. Закон України “Про природно-заповідний фонд” (від 16 червня 1992 р., № 2456-ХІІ зі змінами). http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-12. <p>Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Борейко В.Е. История заповедного дела в Украине. Киевский эколого-культурный центр, К., 2002. – 272 с. 2. Гнатів П.С., Нечай О.С., Хірівський П.Р., Капрусь І.Я., Бучко А.М. Становлення і сучасна концепція екології людини. Вісник проблем біології і медицини. 2018. Вип.1, том 1 (142). С. 11–15. 3. Грищенко Ю.М. Основи заповідної справи: Навч. Посібник. Рівне: РДТУ, 2000. – 239 с. 4. Закон України “Про тваринний світ” (від 3 березня 1993 р., № 3042-ХІІ зі змінами).

5. Закон України “Про рослинний світ” (від 9 квітня 1999 р., № 591-XIV).
6. Капрусь І.Я. Хорологія різноманіття ґрунтових тварин – актуальний напрям досліджень біогеографії та синекології. Журнал агробіології та екології. 2018.Т. 5, № 1. С. 14–31.
7. Капрусь І.Я., Гуштан Г.Г., Гуштан К.В. *Tetrodontophora bielensis* (COLLEMBOLA) як об’єкт охорони та біомоніторингу. Моніторинг та охорона біорізноманіття в Україні. Серія: «Conservation Biology in Ukraine». 2020. Вип. 16, Т. 2. С. 112–114.
8. Ковальчук А.А. Заповідна справа: науково-довідкове видання. Ужгород: підприємство „Ліра”, 2002. – 312 с.
9. Концепція екологічної освіти. Проект. Київ, 2002.- 32 с.
10. Природно-заповідний фонд: земельні питання (посібник) / За ред . О.Кравченко. – Вид-во «Компанія Манускрипт» - Львів, 2017.- 104 с.
11. Стеценко М.П., Попович С.Ю. Транскордонні природно-заповідні території і перспективи створення в Україні. // В: «Развитие системы межгосударственных особо охраняемых природных территорий». Киев, 1996 - С.93-97.
12. Стойко С.М. Екологічне обґрунтування організації на Розточчі Польсько-Українського біосферного резервату та програма його діяльності. // В: “Лісівничі дослідження на Україні”. Львів, 1996. - С.178-184.
13. Biosphere Reserves on Borders. – Warsaw: National UNESCO-MAB Committee of Poland, 2000. – 133 p.
14. Breymeyer A., Bural M., Stojko S. e.a.. The East Carpathians biosphere reserve Poland/Slovakia/Ukraine. Warsaw,1999. – 62 p.
15. Begon M., Townsend C.R. Ecology: From Individuals to Ecosystems. United Kingdom, Willey, 2021.
16. Bowman W.D., Hacher S.D. Ecology. USA, Oxford University Press, 2021.
17. Transboundary Protected Areas for Peace and Cooperation. – IUCN, 2001. – 111 p.

Інформаційні ресурси

<http://www.rada.gov.ua/laws/> - сторінка законодавства України.

<http://www.menr.gov.ua/> - сторінка Міністерства екології та природних ресурсів України.

<http://www.menr.gov.ua/about/strategy> Стратегія державної екологічної політики України на період до 2020 року

<http://unesco.org.ua/> - сторінка Національної комісії України у справах ЮНЕСКО

<http://www.coe.int/> - сторінка Ради Європи.

<http://www.nature.coe.int/> - сторінка Центру Naturora при Раді Європи.

<http://unesco.org/mab> - сторінка Програми ЮНЕСКО „Людина і біосфера”, в рамках якої створена Світова мережа біосферних резерватів

<http://www.unesco.org/mab/BRs/BRlist.shtml> - Список біосферних заповідників (резерватів), занесених до мережі програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера».

<http://www.ecnc.nl/doc/lynx/> - сторінка Всеєвропейської екомережі на сайті Всеєвропейської стратегії збереження біологічного та ландшафтного різноманіття

	<p>http://www.panda.org/ - сторінка Міжнародного фонду охорони природи (WWF International)</p> <p>http://whc.unesco.org/heritage.htm - сторінка Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини (Париж, 1972 р.)</p> <p>http://ramsar.org/ - сторінка Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсар, 1971)</p> <p>http://cites.org/ - сторінка Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES, Вашингтон, 1979 р.)</p> <p>http://www.wcmc.org.uk/cms/ - сторінка Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.)</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>Всього 90 год., з яких 50 годин аудиторних занять (30 годин лекцій, 20 годин практичних занять) та 40 годин самостійної роботи.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p><u>Загальні та спеціальні компетентності:</u></p> <p>КЗ-1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>КЗ-8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>КС-1. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.</p> <p>КС-8. Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.</p> <p>КС-13. Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.</p> <p><u>Програмні результати навчання:</u></p> <p>ПР-02. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.</p> <p>ПР-06. Виявляти фактори, що визначають формування ландшафтного та біологічного різноманіття.</p> <p>ПР-07. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.</p> <p>ПР-16. Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.</p> <p>ПР-17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.</p> <p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ·історичні особливості розвитку заповідної справи; - · класифікацію територій та об'єктів ПЗФ; - ·нормативно-правові засади організації, охорони й використання територій та об'єктів ПЗФ; - ·ключові території та об'єкти природно-заповідного фонду України; - ·специфіку ПЗФ як об'єкта управління; - ·основні етапи проектування та організації об'єктів ПЗФ; - ·роль та значення Червоної та Зеленої книг у справі охорони рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин; - ·міжнародні засади співробітництва в галузі заповідної справи; - ·правовий режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

	<ul style="list-style-type: none"> - особливості форми і характер меж заповідних територій; - концепцію Європейської екологічної мережі; - загальні положення щодо створення національної екологічної мережі; - особливості організації рекреаційної діяльності в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду; - особливості організації наукової роботи на об'єктах природно-заповідного фонду; - конкретні приклади природно-заповідних об'єктів України, зокрема біосферні заповідники, НПП, природно-заповідні об'єкти регіону. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - складати обґрунтування стосовно доцільності створення певної категорії ПЗФ; - аналізувати ландшафтну репрезентативність територій ПЗФ; - планувати рекреаційну діяльність у межах ПЗФ; - оцінювати загрози стану об'єкта ПЗФ для розробки відповідних природоохоронних заходів; - практично застосовувати теоретичні знання для вирішення природоохоронних проблем.
Ключові слова	Заповідна справа, охорона природи, екологія, стратегія
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці 8 семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з таких дисциплін як «Вступ до екологічної діяльності», «Методи екологічних досліджень», «Екоосвітня діяльність», «Загальна екологія і середовищезнавство», «Екологія рослин», «Екологія тварин», «Моніторинг довкілля», достатніх для сприйняття категоріального апарату та розуміння сучасних проблем екології та охорони природи.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми - групові проекти, спільні розробки, тьюторство* . навчальні спільноти і т. д.) проектно- орієнтоване навчання, дискусія.</p> <p>*Завдання тьютора - побудова освітнього простору як простору прояву пізнавальних ініціатив та інтересів студентів і створення індивідуальної освітньої траєкторії. Тьютор встановлює зі студентами партнерські стосунки, забезпечуючи психологічну підтримку під час навчання, організовує їх освітню діяльність, представляє академічні інтереси студентів на факультеті. Тьюторський супровід, націлений на реалізацію принципу індивідуалізації в освіті, сприяє найбільш повному розкриттю особистісного потенціалу студента за умови встановлення суб'єктних відносин, в яких кожна сторона бере на себе відповідальність за свій вибір.</p>
Необхідне обладнання	Вивчення навчальної дисципліни потребує використання загальнонавчаних комп'ютерних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Поточна успішність – 50 балів і модульний контроль – 50 балів.

<p>виду навчальної діяльності)</p>	<p>Політика виставлення балів поточної успішності: - виконання практичних робіт: 10 занять × 5 балів = 50 балів; - модульний контроль знань: 2 модулі × 25 балів = 50 балів; Підсумкова максимальна кількість балів 100. Академічна доброчесність: Роботи здобувачів є виключно оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку (чи питання на контрольні роботи).</p>	<p>Поняття, визначення, мета і завдання заповідної справи. Історія заповідної справи в Україні та світі. Основні хронологічні етапи розвитку природоохоронної справи. Охорона природи і заповідна справа на території України у XIX-XXI столітті.</p> <p>Наукові засади заповідної справи. Головні напрямки наукових досліджень на території ПЗФ. Теоретичні основи збереження біотичного різноманіття на різних рівнях організації живого. Практичні проблеми збереження біотичного і ландшафтного різноманіття.</p> <p>Організаційно-правові засади заповідної справи в Україні. Законодавча база: сутність, базові принципи. Законодавство щодо охорони рослинного і тваринного світу та природно-заповідного фонду України. Закони України “Про тваринний світ”, “Про рослинний світ”, “Про природно-заповідний фонд”, “Про охорону навколишнього природного середовища ” тощо. Правовий режим територій та об’єктів природно-заповідного фонду. Право власності на території та об’єкти природно-заповідного фонду.</p> <p>Категорії природно-заповідного фонду України і їхня характеристика. Порівняння категорій природно-заповідних територій Міжнародного союзу охорони природи та України.</p> <p>Міжнародні природоохоронні конвенції та угоди. Конвенції про охорону дикої природи: Бернська, Боннська, Вашингтонська, Рамсарська та ін. Характеристики конвенцій, їх додатки, договори і меморандуми.</p> <p>Загальні відомості про Червону книгу України. Європейські і міжнародні червоні книги і списки. Природоохоронні статуси Червоної книги України та міжнародних червоних списків. Регіональні списки раритетних видів. Зелена книга України.</p> <p>Створення та проектування територій природно-заповідного фонду України. Етапи створення територій природно-заповідного фонду. Положення теорії острівної біогеографії, особливості форми і розмірів заповідних територій. Створення системи транскордонних природоохоронних територій. Території та об’єкти природно-заповідного фонду як елементи національної екомережі. Смарагдова мережа Європи.</p> <p>Природоохоронна діяльність на територіях та в об’єктах природно-заповідного фонду України. Режим охорони та їх реалізація. Загальний порядок використання та контролю територій та об’єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>Відновлення екосистем та їх компонентів. Проблеми активного збереження біотичного і ландшафтного різноманіття на територіях ПЗФ України за сучасних демураційних і кліматичних змін. Регульований антропогенний вплив.</p> <p>Реінтродукція і репатріація. Оптимальна чисельність і вікова структура, життєздатність і механізми самопідтримання популяцій. Реставрація угруповань.</p>

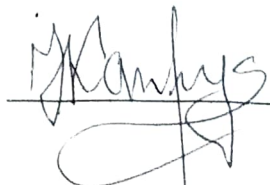
	<p>Рекреаційна діяльність у межах природно-заповідного фонду. Допустимі норми антропогенного навантаження у різних типах екосистем. Збереження та відновлення етнічних традицій природокористування</p> <p>Наукові дослідження територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Літопис природи. Моніторингові дослідження та огляд їхніх результатів.</p> <p>Освітньо-виховна діяльність у ПЗФ. Участь громадськості у природоохоронній діяльності. Юридична відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд.</p> <p>Структура та зонально-регіональні особливості природно-заповідного фонду України. Облік територій і об'єктів природно-заповідного фонду. Загальна характеристика природно-заповідного фонду України.</p> <p>Зонально-регіональний огляд заповідників і національних природних парків України. Заповідники і НПП мішанолісової зони. Заповідники і НПП лісостепової зони. Заповідники і НПП степової зони. Огляд заповідників і національних природних парків Карпат і Криму.</p> <p>Природно-заповідні об'єкти західних областей України, їх характеристика. Природний заповідник "Розточчя". Національні природні парки: КНПП, "Яворівський" та "Сколівські Бескиди". Регіональний ландшафтний парк "Знесіння"</p>
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу: http://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=1777</p>

СХЕМА КУРСУ "СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ "

№	Змістовий модуль 1. Наукові та організаційно-правові засади заповідної справи		
1	<p><u>Лекція. Основні поняття, визначення, мета і завдання заповідної справи. Історія заповідної справи в Україні та світі.</u> Основні хронологічні етапи розвитку природоохоронної справи. Охорона природи і заповідна справа на території України у XIX-XXI столітті.</p>	<p>Лекція – 2 год. Самостійна робота – 2,6 год.</p>	4,6
2	<p><u>Лекція. Наукові засади заповідної справи та стратегія розвитку природно-заповідного фонду (ПЗФ).</u> Головні напрямки наукових досліджень на території ПЗФ. Теоретичні основи збереження біотичного різноманіття на різних рівнях організації живого. Практичні проблеми збереження біотичного і ландшафтного різноманіття.</p> <p><u>Практичне заняття.</u> Мережа природних і біосферних заповідників та національних природних парків заходу України.</p>	<p>Лекція – 2 год. <u>Практичне заняття</u> – 2 год Самостійна робота – 2,6 год.</p>	6,6
3	<p><u>Лекція. Організаційно-правові засади заповідної справи в Україні і перспективи її розвитку.</u> Законодавча база: сутність, базові принципи. Законодавство щодо охорони рослинного і тваринного світу та природно-заповідного фонду України. Закони</p>	<p>Лекція – 2 год. Самостійна робота – 2,6 год.</p>	4,6

	України “Про тваринний світ”, “Про рослинний світ”, “Про природно-заповідний фонд”, “Про охорону навколишнього природного середовища ” тощо. Правовий режим територій та об’єктів природно-заповідного фонду. Право власності на території та об’єкти природно-заповідного фонду.		
4	<u>Лекція. Категорії ПЗФ України і їхня характеристика.</u> Порівняння категорій природно-заповідних територій Міжнародного союзу охорони природи та України. <u>Практичне заняття.</u> Природні і біосферні заповідники України та їхня роль у збереженні унікальних і типових ландшафтів, біорізноманіття та генофонду видів.	Лекція – 2 год. <u>Практичне заняття.</u> – 2 год Самостійна робота – 2,6.	6,6
5	<u>Лекція. Міжнародні природоохоронні конвенції та угоди.</u> Конвенції про охорону дикої природи: Бернська, Боннська, Вашингтонська, Рамсарська та ін. Характеристики конвенцій, їх додатки, договори і меморандуми. <u>Практичне заняття.</u> Міжнародне і національне природоохоронне законодавство.	Лекція – 2 год. <u>Практичне заняття.</u> – 2 год Самостійна робота – 2,6 год.	6,6
6	<u>Лекція. Загальні відомості про Червону книгу України.</u> Європейські і міжнародні червоні книги і списки. Природоохоронні статуси Червоної книги України та міжнародних червоних списків. Регіональні списки раритетних видів. Зелена книга України. <u>Практичне заняття.</u> Раритетний компонент флори й фауни та його характеристика.	Лекція – 2 год. <u>Практичне заняття.</u> – 2 год Самостійна робота – 2,6 год.	6,6
7	<u>Лекція. Створення та проектування територій природно-заповідного фонду України.</u> Етапи створення територій природно-заповідного фонду. Положення теорії острівної біогеографії, особливості форми і розмірів заповідних територій. Створення системи транскордонних природоохоронних територій. Території та об’єкти природно-заповідного фонду як елементи національної екомережі. Смарагдова мережа Європи. <u>Практичне заняття.</u> Особливості та структура національної екомережі.	Лекція – 2 год. <u>Практичне заняття.</u> – 2 год Самостійна робота – 2,6 год.	6,6
8	<u>Лекція. Природоохоронна діяльність на територіях та об’єктах природно-заповідного фонду України.</u> Режими охорони та їх реалізація. Загальний порядок використання та контролю територій та об’єктів природно-заповідного фонду.	Лекція – 2 год. Самостійна робота – 2,6 год.	4,6
Змістовий модуль 2. Стратегія розвитку ПЗФ України			
9	<u>Лекція. Стратегія відновлення екосистем та їх компонентів.</u> Проблеми активного збереження біотичного і ландшафтного різноманіття на територіях ПЗФ України за сучасних	Лекція – 2 год. <u>Практичне заняття</u> – 2 год	6,6

	демутаційних і кліматичних змін. Регульований антропогенний вплив. <i>Практичне заняття.</i> Стратегія відновлення біотичного і ландшафтного різноманіття на територіях ПЗФ України.	Самостійна робота – 2,6 год.	
10	<i>Лекція.</i> <u>Реституція і ренатрація.</u> Оптимальна чисельність і вікова структура, життєздатність і механізми самопідтримання популяцій. Реставрація угруповань.	Лекція – 2 год. Самостійна робота – 2,6 год.	4,6
11	<i>Лекція.</i> <u>Рекреаційна діяльність у межах природно-заповідного фонду.</u> Допустимі норми антропогенного навантаження у різних типах екосистем. Збереження та відновлення етнічних традицій природокористування <i>Практичне заняття.</i> Охорона природи та рекреація в контексті сталого розвитку.	Лекція – 2 год. <i>Практичне заняття</i> – 2 год Самостійна робота – 2,6 год.	6,6
12	<i>Лекція.</i> <u>Наукові дослідження територій та об'єктів ПЗФ.</u> Літопис природи. Моніторингові дослідження та огляд їхніх результатів. <i>Практичне заняття.</i> Структура та особливості ведення Літопису природо об'єктів ПЗФ.	Лекція – 2 год. <i>Практичне заняття</i> – 2 год Самостійна робота – 2,6 год.	6,6
13	<i>Лекція.</i> <u>Освітньо-виховна діяльність на територіях ПЗФ.</u> Участь громадськості у природоохоронній діяльності. Юридична відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд.	Лекція – 2 год. Самостійна робота – 2,6 год.	4,6
14	<i>Лекція.</i> <u>Зонально-регіональний огляд заповідників і національних природних парків України.</u> Загальна характеристика природно-заповідного фонду України. Заповідники і НПП мішанолісової зони. Заповідники і НПП лісостепової зони. Заповідники і НПП степової зони. Огляд заповідників і національних природних парків Карпат і Криму. <i>Практичне заняття.</i> Роль заповідників і національних парків у збереженні біорізноманіття.	Лекція – 2 год. <i>Практичне заняття</i> – 2 год Самостійна робота – 2,6 год.	6,6
15	<i>Лекція.</i> <u>Природно-заповідні об'єкти західних областей України, їх характеристика та стратегія розвитку.</u> Природний заповідник "Розточчя". Національні природні парки: КНПП, «Північне Поділля», «Яворівський» та «Сколівські Бескиди». Регіональний ландшафтний парк «Знесіння». <i>Практичне заняття.</i> Міжнародні резервати біосфери та їхня роль у збереженні унікальних і типових природних ландшафтів, біорізноманіття та генофонду видів.	Лекція – 2 год. <i>Практичне заняття</i> – 2 год Самостійна робота – 3,6 год.	7,6
Всього 90 год (лекцій – 30 год., практичних – 20 год., самостійної роботи – 40 год.).			

Автори
 – Тор КАПРУСЬ

Вукіч Володимир КИЯК

«Погоджено»

Голова методичної ради
біологічного факультету

Віталій ГОНЧАРЕНКО

Віталій Гончаренко
«12» лютого 2022 р.

Гарант ОПП

Звенислава МАМЧУР

Звенислава Мамчур
«9» 02 2022 р.